

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X**, zastoupen Mgr. Alicí Jeziorskou, advokátkou se sídlem Svornosti 86/2, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 11. 2024, č. j. 18 Az 24/2024-17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Odměna ustanovené advokátky Mgr. Alice Jeziorské, **se určuje** částkou 6 353 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce podal dne 3. 9. 2024 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Učinil tak poté, co bylo dne 2. 9. 2024 rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. V žádosti uvedl, že v zemi původu má dluh a do Evropy odjel, neboť chce vydělat peníze na jeho splacení a obživu rodiny. Žalovaný jeho žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), který ji shora označeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že žalobce v žádosti ani při pohovoru netvrdil žádné azylově relevantní důvody. Konzistentně tvrdil, že se nehodlá navrátit do Vietnamu z čistě ekonomických důvodů. Krajský soud vyzdvihl, že ve správním řízení žalobce měl tlumočníka i možnost seznámit se s obsahem spisu a předložit v úplnosti důvody své žádosti. Neposkytl však žádné indicie k tomu, aby žalovaný mohl jeho azylový příběh posuzovat z hlediska možných obav z pronásledování ze strany soukromých věřitelů. Až v žalobě přichází s příběhem o tom, že je v zemi původu pronásledován soukromými věřiteli. S ohledem na obsah spisu a tvrzení žalobce však krajský

soud neshledal důvod k prolomení § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) ve spojení s čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. V ní zejména uvedl, že jednoznačně a dostatečně popsal důvody svých obav z návratu do Vietnamu. Je tam zcela běžné pronásledování ze strany věřitelů, navrátilci mají problémy s hledáním práce a jsou vyčleněni ze společnosti. Jeho obavy nejsou hypotetické a jsou podpořeny i informacemi o zemi původu, na které odkazoval v řízení před krajským soudem. Stěžovatel dále poukázal na judikaturu Ústavního soudu, která ve skutkových pochybnostech přikazuje rozhodnout ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Dodal, že vzhledem k nedostatkům v poskytování ochrany v zemi původu má nárok alespoň na humanitární azyl či doplňkovou ochranu. Žalovaný pochybil, pokud jeho žádost posoudil jako zjevně nedůvodnou a tento nárok vůbec neposuzoval. Pro výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Součástí kasační stížnosti je i žádost o přiznání odkladného účinku.

IV.

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze odkázal na své vyjádření k žalobě, rozhodnutí a vyjádřil prostý souhlas se závěry krajského soudu. Dodal, že kasační stížnost považuje za nedůvodnou. Nesouhlasí ani s přiznáním odkladného účinku.

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Na nyní projednávanou věc se užije § 104a odst. 1 s. ř. s., ve znění účinném od 1. 4. 2021, podle něhož platí: *Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.* Pro vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Jeho znaky jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

pokračování

[7] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku naplnění podmínek pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, byla-li podána jen z ekonomických důvodů. Uvedená otázka ovšem v daném případě nenaplnňuje důvody ad (1) až (4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázku, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, resp. byla řešena rozdílně či vyžadovala učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak, krajský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které Nejvyšší správní soud neshledal důvodu se odchýlit.

[8] Kasační stížnost je proto nepřijatelná.

[9] Podle setrvalé judikatury zdejšího soudu nelze ekonomické důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany považovat za hrozbu pronásledování či vážné újmy ve smyslu § 12, resp. § 14a zákona o azylu (např. rozsudky ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003-54). Stěžovatel přitom žalovanému žádné jiné, než ekonomické důvody pro opuštění vlasti netvrdil. Zmínil toliko nutnost živit rodinu a splatit dluhy. Žalovaný tedy jednoznačně nepochybil, pokud žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou, neboť stěžovatel skutečně uváděl pouze ekonomické důvody.

[10] Teprve v žalobě stěžovatel začal tvrdit, že mu v zemi původu hrozí újma ze strany věřitelů. Krajský soud však zcela správně vysvětlil, že stěžovateli nic nebránilo, aby tvrzení o nebezpečí ze strany věřitelů uplatnil ve správním řízení. K nově tvrzeným skutečnostem tak soud neměl důvod přihlídnout. Zdejší soud ve shodě s krajským soudem neshledal ani žádné jiné okolnosti, které by byly s to omluvit, že stěžovatel uváděl v žalobě v podstatě zcela odlišné důvody pro udělení mezinárodní ochrany než ve správním řízení. Jedinými rozhodnými důvody žádosti o mezinárodní ochranu tak zůstaly důvody ekonomické. Se stěžovatelem byl ve správním řízení veden pohovor za přítomnosti tlumočníka, při němž mu žalovaný řádně kladl otázky i stran jeho případného návratu do vlasti a jeho dluhu. Byl taktéž vyzván k seznámení se s podklady pro rozhodnutí a měl možnost se k nim vyjádřit. Vůči postupu žalovaného nevznsl námitky ani připomínky. Z tvrzení stěžovatele ve správním řízení nevyplývalo, že by měl jiný než ekonomický důvod k podání žádosti o mezinárodní ochranu. Azylově relevantní důvod ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu neshledal ani kasační soud. Nepřehlédl přitom, že žádost o mezinárodní ochranu stěžovatel podal v úzké časové souvislosti s rozhodnutím o správním vyhoštění.

[11] Nutno připomenout, že je to podle ustálené judikatury zdejšího soudu právě žadatel, kdo je primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany (usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013-38, či ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany, jež vycházejí z výpovědi žadatele v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Nepřísluší mu tak domýšlet právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k nim činit příslušná skutková zjištění (rozsudek ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41, či usnesení ze dne 19. 10. 2020, č. j. 4 Azs 277/2018-60). Rozsah a obsah informací zjišťovaných o zemi původu se tak odvíjí od sdělení žadatele o mezinárodní ochranu (např. usnesení ze dne 16. 12. 2021,

č. j. 3 Azs 118/2021-39, bod [11]). V dané věci ani nevystala potřeba rozhodovat v pochybnostech ve prospěch stěžovatele, když jeho věrohodný příběh nemá azylový potenciál.

[12] Pro úplnost soud dodává, že situaci vietnamských dlužníků žádajících o mezinárodní ochranu z důvodu zadlužení u soukromých osob se zabýval již opakovaně (např. usnesení ze dne 6. 1. 2022, č. j. 5 Azs 61/2020-30, ze dne 25. 9. 2023, č. j. 5 Azs 99/2023-31, ze dne 19. 10. 2023, č. j. 10 Azs 219/2023-32, ze dne 18. 7. 2024, č. j. 5 Azs 26/2024-15, či ze dne 17. 7. 2024, č. j. 1 Azs 130/2024-35). Dospěl přitom k závěru, že ve Vietnamu jsou reálně zajištěny mechanismy účinné ochrany například u policie či jiného státního orgánu a že vietnamská legislativa postihuje případy lichvy. Dále uvedl, že je-li ve Vietnamu státními orgány postihována nejenom lichva, ale i samotné nelegální poskytování půjček (příjemce těchto půjček je považován za oběť trestného činu), nelze bez dalších konkrétních informací předpokládat, že dlužník nebude ze strany státních orgánů chráněn před výrazně závažnějším jednáním, které by spočívalo v násilném vymáhání těchto pohledávek (srov. usnesení č. j. 5 Azs 99/2023-31, bod [21]). Nejvyšší správní soud tedy neshledal nedostatky svědčící o neschopnosti či neochotě státních orgánů poskytovat ochranu před lichvou a nelegálním poskytováním půjček ve Vietnamu. V takové situaci nelze rezignovat na využití ochrany státu původu (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS); pouhá subjektivní nedůvěra ke státním orgánům rezignaci na využití ochrany státu neodůvodňuje (viz např. usnesení ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23).

[13] Pokud jde o humanitární azyl, není na jeho udělení právní nárok (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Ustanovení § 16 odst. 4 zákona o azylu pak výslovně vylučuje posouzení důvodů pro jeho udělení v případě, že je žádost o mezinárodní ochranu zjevně nedůvodná. Nadto, případem hodným zvláštního zřetele rozhodně nejsou ekonomické důvody takového charakteru, jak uváděl stěžovatel. Stěžovatel je dospělý, ekonomicky aktivní muž, který netrpí žádnou závažnou nemocí, v jejímž důsledku by bylo namísto hodnotit jeho situaci jako případ hodný zvláštního zřetele (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, č. j. 5 Azs 378/2019-32).

[14] Jde-li o doplňkovou ochranu a pro ni klíčové kritérium „vážné újmy“, zabýval se touto otázkou ve vztahu k hrozbě vážné újmy ze strany soukromých osob zdejší soud např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57. Dospěl k závěru, že v případě pronásledování či vážné újmy hrozící ze strany soukromých osob je potřeba prokázat, že stát není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmu ochranu, tzn., že neučiní přiměřené kroky k jejich zabránění. K této otázce však existuje ustálená judikatura (srov. bod [12] výše). Obavy uváděné v kasační stížnosti stěžovatelem jsou v současné době ryze hypotetické, neboť z obsahu spisu nevyplyvá, že by měly jakékoli reálné opodstatnění. Stěžovatel nadto nevysvětlil, proč by nebylo možné využít ochrany státních orgánů v zemi původu. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu přitom leží na něm (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008-62).

[15] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s.

pokračování

[16] Návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se stal v důsledku rozhodnutí ve věci samé bezpředmětným, proto o něm soud samostatně nerozhodoval (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2020, č. j. 1 Azs 76/2020-37, či ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 As 57/2019-23).

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, ve věci neměl úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[18] Krajský soud ustanovil stěžovateli zástupkyni, advokátku Mgr. Alici Jeziorskou, která zastupuje stěžovatele i v řízení o kasační stížnosti, odměnu za zastupování proto nyní hradí stát. Kasační soud přiznal advokátce odměnu za jeden a půl úkonu právní služby ve výši 4 650 Kč [1,5 x 3 100 Kč; celý úkon za sepsání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif); a půl úkonu za sepsání návrhu na přiznání odkladného účinku podle § 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu], částku 600 Kč (dvakrát paušální náhradu hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu), a daň z přidané hodnoty 1 103 Kč; celkem 6 353 Kč. Tato částka bude advokátce vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. ledna 2025

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu